

Temel alışkanlıklar konusunda esnek olunmalı: Kuruma alışma döneminde çocukların duygusal durumlarından en çok etkilenen hususlar, yemek ve uykudur. Bu durumda aileler çok telaş etmemelidir. Çocuk birkaç gün az yiyerek veya öğle uykusu uyuymayarak sağlık sorunu yaşamaz. Kuruma alışan çocuğunuz zamanla alışkanlıkları konusunda da ideal olanı yakalayacaktır. Hatta arkadaşları ile birlikte yemek zevki, pek çok sorununuzun ortadan kalkması için de yardımcı olacaktır.

Rahat olunmalı, telaşa kapılmamalı: Çocuklar çok empatik oldukları için çevrelerinin hislerini hemen fark ederler. Ebeveynin "Artık ne zaman alışacak! Ne zaman bitecek bu sıkıntı?" gibi düşünceleri çocuklarını da gerginleştirebilir. Belli bir süre devam edecek olan alışma sürecinin okul eğitimi süresince devam etmeyeceğini baştan kabullenmek, sizi rahatlatacaktır.

Bireysel farklılıklar dikkate alınmalı: Kişilik farklılıkları sebebi ile çocuğunuzun alışma dönemi arkadaşları ile kıyaslanmamalıdır. Herkes aynı sürede yeniliğe alışamayabilir. Bu süre 1 ay ile 2 ay da sürebilir. (6 ayda alışıp dönem sonunda okuldan ayrılmamak için ağlayan çocuklara da rastlanmaktadır.)

Çocuğunuz alışma döneminde evde çok farklı bir kişilik sergileyebilir. Böyle bir durumda, ebeveyne düşen, kararlılığını göstermek, sabretmek ve çocuğu ile birlikte olduğu vakitleri nitelikli geçirmek olmalıdır.

Aile-kurum arasında oluşabilecek sorunlar asla çocuğa yansıtılmamalı: Ebeveyn, kurumla ilgili herhangi bir sorun yaşadığında bunu asla çocuk yanında konuşmamalıdır. Hatta böyle bir durum varsa ima ile de olsa çocuğa hissettirilmemelidir. Bu durum direkt çocuğu kuruma karşı önyargılı yapar. Bunun yerine çocuğun duymayacağı bir ortamda doğrudan ilgili kişiler ile görüşülmelidir.

Kurumun kurallarına uyulum: Ebeveyn okulun kuralı olduğunu ve sınıfa giremeyeceğini çocuğuna açık bir ifade ile belirtmelidir. Çünkü annesi sınıfta olamayan diğer çocuklar, bu durumdan rahatsız olurlar.

Evde uygulanan eğitim ve disiplin tutumları, mümkün olduğunca okuldakine paralel ve tutarlı olmalı, çocuk okulda uyduğu kurallara, evde uymaya devam ederek pekiştirmelidir. Aksi takdirde çocuğun akıllı karışacak, yerine göre davranmayı öğrenecektir.

Takdirler esirgenmemeli: İlk günlerde kurumdan eve dönüşte ufak da olsa ödülleri karşılanması çocuğunuzun mutlu edecektir. Ancak "okula gidersen sana ... alırım!" şeklinde bir ödüllendirme doğru değildir. Okuldan çıkınca birlikte ... yapacağız!" denilebilir. Bu sürprizlerden en güzeli çocuk için anne babası ile birlikte parkta oynamak olabilir.

Çocuğunuzun okulda yaptığı faaliyetleri saklamak için bir dosya oluşturabilir ve içerinden en beğendiği birini odasına asabilirsiniz. Bu, ona değer verildiğini hissettirir.

Okul öncesi eğitim kurumuna alışma süreci sabırla, anlayışla, sevgi ile aşılabılır. Bunun için okulsuz ve çocuk üçgeninin uyumlu bir şekilde hareket etmesi çok önemlidir.

Rehberlik Servisi

Kaynakça:
*Gordon, T. (1999). E.A.E. Etkili anababa eğitiminde uygulamalar. İstanbul: Sistem Yayıncılık
*Navaro, L.(1998). Çocukla iletişim nasıl kurulur? Anababa okulu. İstanbul: Remzi Kitabevi.
*Yavuzer, H. (1998). Çocuk eğitimi el kitabı. 6. Baskı. İstanbul: Remzi Kitabevi.

ÇOCUĞUMUZU

OKUL ÖNCESİ EĞİTİM KURUMUNA ALIŞTIRIRKEN NELER YAPALIM?

Okula başlama, çocuğun yaşamındaki önemli dönüm noktalarından biridir. Yeni yaşamsal becerileri içeren okula başlama süreci ve bu sürecin gerektirdiği uyum, çocuğun belli bir düzeyde zihinsel, sosyal ve duygusal olgunluğa erişmiş olmasını gerektirmektedir. Çocuk için okul, alıştığı ve kendini güvende hissettiği aile ortamı dışındaki bir ortama doğru atılan belki de ilk adımdır. Bu nedenle uyulması gereken yeni kuralları, yerine getirilmesi gereken yeni görevleri, yeni arkadaşları ve öğretmeni ile uyum sağlaması gereken birçok farklı özelliği içeren yeni bir sosyal çevre konumdadır. Okula başlamak hem çocuk hem de aile için büyük bir yenilik ve değişimdir.

Okula başlayan çocukların tepkileri bireysel farklılıklar gösterebilir. Kimi hemen uyum sağlarken bir diğeri okula yazılmayı arzulamış ve birkaç gün sonra devam etmek istememiş olabilir. Aileler genellikle bu durumun uzun süre devam edeceği endişesine kapılırlar. Çocuklarını çevredeki arkadaşlarının alışma dönemleri ile kıyaslarlar.

Çocuğun yaşamına yeni giren bir ortamın uyum sürecinde bazı noktalara dikkat edilmesi gerekir. Bu süreçte yapılması gerekenleri kuruma başlamadan önce ve sonra olarak ikiye ayırabiliriz:

Kuruma başlamadan önce:

Eğitimin gerekliliğine inanılmalı: Öncelikle ebeveynler okul öncesi eğitiminin önemine inanmalıdırlar. Kurum, bakımla birlikte eğitim ortamı olarak kabul edilmelidir. Gözlerinden bile sakındıkları evlatlarının geleceğinin aydın olmasının okul öncesi dönemde aldığı eğitime bağlı olduğu unutulmamalıdır.

Kararlılık gösterilmeli: Aileler, eğitime verdikleri önem çerçevesinde aldıkları kararın arkasında sebatla durmalıdırlar. Çocuk, hayat hakkında tecrübesiz olduğu için ebeveynlerinin her tavrı ona model teşkil eder.

“Acaba çok mu gerekli idi okul öncesi eğitimi?” veya “Yazık mı ediyoruz ki evladımıza?” Hala ağlıyor!” gibi düşünceleri çocuğunuz hemen hisseder.

Her türlü tedbirinize rağmen çocuğunuz ağlıyor, tepiniyor, normalden farklı tavırlar sergiliyorsa yavrunuzun tüm eğitim yaşamını olumlu etkileyecek bir karar verdiğinizizi düşünmek sizi bu dönemde yaşadığınız endişelerden kurtaracaktır. Ancak bir takım endişeleriniz varsa kurumunuz ile görüşmeniz de iyi olacaktır.

Sevgi Nitelikli Sunulmalı: Sevgi, her durumda, “olmazsa olmaz” yeri hiçbir şeyle doldurulamayan! bir iksirdir. Sevgi açlığı çocuğu çılgına çevirebilir. Ailesinden yeterli sevgi alamamış,

değer görmemiş çocuklar bu süreci daha zor atlattılar. Hatta yaşamlarındaki bu yeniliği, ebeveynin ilgisini çekmek için de kullanabilirler. Özellikle kuruma alışma döneminde aile; nitelikli beraberliklerini aksatmadan sunmalıdır.

Seçenek sunulacak başlıklar doğru tercih edilmeli: Çocuğa okula gitmek ister misin?” şeklinde sorulmalıdır. Bu durum çocuğa “Tedavi olmak için hastaneye gitmek ister misin, istemez misin” diye soru sormaya benzer. O gün mevsimine uygun olmak şartı ile hangi kıyafeti giyeceğine çocuk karar verebilir. Fakat okula başlamasına aile karar verir. Çocuk kendi geleceği ile ilgili doğru kararlar verme bilgisine sahip değildir. Ancak eğitim kalitesi eşit iki okul arasında çocuk seçim yapabilir.

Kurum kararı verirken seçici olunmalı: Kurum kararı verilirken ebeveynler öncelikle yalnız gezmelidirler. Bu esnada kurumun eğitim sistemini, fiziksel koşullarını v.s. incelemelidirler. Olumlu izlenim bırakan son birkaç okul daha sonra çocukla gezilerek karar verilebilir.

Bilinç altı desteklenmeli: Özellikle okula başlamadan önce okulla ilgili hikayeler anlatılabilir. Okula başlayan sevimli hikaye kahramanlarının yaşadıkları güzellikleri öğrenmek, çocuğun da bu konuda istekliliğini artıracaktır.

Kurum Tehdit unsuru olarak kullanılmamalı: Asla çocuk okulla tehdit edilmemelidir. Örneğin; “Beni daha fazla kızdırırsan seni okula yazdırırım!” gibi yaklaşımlar,

çocuk için kurum hakkında bir sürü olumsuz yargının oluşmasına sebep olacaktır. Bazı çocuklar da okula gönderilerek ebeveynin kendini başından attığını düşünmektedirler. Annelerin daha rahat gezmeye gitmek, alışveriş yapmak için kendilerini okula gönderdiklerini hissetmekte, hatta bunu dile getirmektedirler. Böyle bir önyargı ile okula giden çocuğun kuruma alışması gecikecektir.

Kuruma başlama zamanı ile yeni kardeşin dünyaya gelişi aynı dönemde olmamalı: Çocuğun bir kardeşi dünyaya gelecekse, okula başlama tarihinin doğum dönemine getirilmemesi gerekir. Aksi halde çocuk, “Beni okula gönderdiler, annemle kardeşim ben yokken kim bilir neler yapıyor?” diye düşünerek evdeki tahtının sarılacağı endişesine kapılır. Bu sıkıntıların yaşanmaması için kardeşin dünyaya geleceği öğrenilince –ilk çocuğunuzun yaşı da uygunsa– okul konusunda adım atılabilir.

Öğretmeni ile çocuk hakkında yalnız görüşülmeli: Ebeveyn, evladı hakkında öğretmenine ilk bilgileri verirken yanlarında çocukları olmamalıdır. Anlatılanları dinlemiyor gibi görünen çocuk, tüm konuşulanların aslında farkındadır. Seçtiği yemekler, çevresi ile iletişimi hakkında verilen bilgileri dinleyen çocuğunuz bu tutumlarını iyice kabullenir.

Çocuk her defasında bir yeniliğe alıştırmalı: Çocuğun okula alışma döneminde, farklı yeniliklere de başlanılmamalıdır. Tuvalet eğitimi, taşınma gibi. Çocuk aynı dönemde iki yeniliğe birden adapte olmakta zorlanır.

Kurumu çocuğa ilk olarak ebeveyni gezdirmeli: Çocuk ilk olarak geldiği kurumda kimseyi tanımamaktadır. Çocuğun en güvendiği kişi ebeveyni olduğu için okulu onlarla gezmelidir. Öğretmen, ebeveyn ve çocukla birlikte yapılan gezide “Bak canım burası sınıfınız, burası jimnastik odanız...” gibi ayrı ayrı tanıtım yapılmalıdır. Ailesinin beğendiği ve desteklediği ortamı çocuk daha çabuk kabullenecektir.

Kuruma başladıktan sonra:

Alışma çalışmaları yapalım: Eğitime başlama tarihi için eylül ayı seçildi ise dönemin başlamasından bir hafta önce alıştırmaya çalışmaları zaman ayırmalıdır. Okul başladığında öğretmenin aynı anda tüm öğrenciler ile birebir nitelikli beraberlik sağlaması zor olacağı için or-

yantasyon (alıştırma) çalışmaları ile çocuk öğretmeni ile kaliteli bir sevgi bağı oluşturmuş olacaktır. Bu dönemde çocuk önce birer saat okula bırakılmalı, daha sonra bu süre uzatılmalıdır. Kuruma gelen çocuk, öğretmeni ile oyun salonunda oyunlar oynamalı, sınıfta sevdiği faaliyetleri yapmalıdır. Çocuğunuz ara dönemde kuruma başladı ise ebeveyn çocuğu öncelikle kısa süreler ile okula bırakmalıdır. İkinci hafta bu süre 2-3 saat şeklinde uzatılmalıdır (Bu süre öğretmenin yönlendirmesi ile de belirlenebilir). Çocuk kurumda daha uzun süre bulunmayı istediğinde, kalış süresi esnetilebilir. Kuruma oryantasyon için bırakıldığı saatler, özellikle çocuğunuzun yemeğini yemiş, uykusunu almış olduğu vakitler olmalıdır.

Çocukla empati kurulmalı: Ebeveyn, yaşamında belki de ilk kez ailesinden ayrılan ve yeni bir ortama alışmaya çalışan çocuğun yerine kendini koyabilmelidir. Yetişkin olduğumuz halde zaman zaman bizlerde yenilikleri kabulde zorlanırken çocuğun bu konudaki tepkisi normal karşılanmalıdır. Bu anlayış çocuğu rahatlatacaktır. Anlayış görmeyen çocuğun alışması da uzun sürebilir.

Çocuğunuz, eve geliş saatine yakın tüm işleriniz bitirmiş olarak beklemeniz, onun yuvaya uyumunu kolaylaştırıcaktır. Ayrıca çocuğunuzun okulda yaptıklarını sizle paylaşmasını istiyorsanız, anlatması için onun hazır olmasını bekleyin. Kapıdan girer girmez onu soru yağmuruna tutarsanız muhtemelen bir şey anlatmayacaktır.

Çocukla etkili iletişim kurulmalı:

Çocuğumuzun kendisini ifade etmesine izin vermeli ve okula gitmek istemediğini söylüyorsa “Demek okula gitmek istemiyorsun. Hep bizimle olmak istiyorsun!” gibi ifadelerle düşüncelerini anlatmasına destek olmalı, çocuk etkin dinlenilmelidir.

Çocuğunuz eve geldikten sonra az da olsa anne ve babanın bire bir vakit geçireceği zaman dilimleri olsun. Çocuk, tüm gün yuvada sizden ayrı olduğundan aile bireylerini özleyecektir. Bu aktiviteler, sizinle paylaşımda bulunmasını sağlayacağı için ilgi ve sevgi ihtiyacını da doyuracaktır. Birlikte: Oyuncaklarıyla oynayabilirsiniz. Resim yapabilirsiniz. Sofrayı hazırlayıp, toplayabilirsiniz. Yatarken kitap okuyabilirsiniz vb.